

NÉPNEVELŐK LAPJA.

NÉPNEVELÉSÜGYI SZAKKÖZLÖNY.

Megjelen e lap minden szombaton. **Előfizetési ára:** Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. **Hirdetések** 2 hasábos petit-soronként 10 krral számíttatnak. **Kéziratok** a szerkesztőhöz (Budapest, Soroksári-utca 63. sz.); **előfizetési pénzek, valamint tagsági díjak** az egyesületi pénztáros SENYEI F. úrhoz (IX. ker. Soroksári-utca 32. sz.) **reklamációk hirdetések és ezek díja, pedig Neumayer Ede** nyomdászhoz (Váci-körút, Iparudvar) küldendők. Az egyesületi helyiség a **Kazinczy-utcai** iskolaépületben van.

Szomoru igazságok.

Ötödik éve, hogy a tanítói pályán működöm, 6-ik, hogy az ország egyik vagy másik részén valamelyik tanítóegyletnek tagja vagyok. 6 évvel ezelőtt, szent lelkesedéssel léptem át az egyleti helyiség küszöbét; kartársaim között egy fejjel éreztem magamat nagyobb-nak; erős hitem s meggyőződésem volt, hogy egyesült erővel csodákat fogunk művelni népnevelésügyünk a mostoha idők miatt oly sokáig parlagon hagyott terén; hittem, hogy a mily mértékben teszünk ily értelemben kiváló szolgálatot hazánknak és nemzetünknek, olyan arányban fog emelkedni anyagi és szellemi jólétünk, olyan arányban leszünk az illetékes körök és a nagy társadalom által az előhaladás tényezőiként elismerve; hittem . . . de minnek folytassam tovább, mindent hittem, a mit egy eszményi czélokért melegen hevülő fiatal ember elhihet. És most? most rövid hat év után, midőn az ország első tanítói-egyletének helyiségébe léptem, sajgó fájdalom vett erőt szívemen s agyamat e gondolat járta át: „vajjon hiányát éreznők e ha az ország tanító-egyletei egytől egyik feloszlanának?“ E fájdalom a kiábrándulás fájdalma, e gondolat a szomoru tapasztalatok eredménye.

Hat év alatt azon helyen, a hol alkalmazva voltam, alig folyt le bármi néven nevezhető egyleti gyűlés, melyen tevékeny részt ne vettem volna. Minden gyűlésből az volt az egyedüli hasznom, hogy reményben szegényebb, tapasztalatban gazdagabb lettem. Sajnos, hogy így van, de való. Minden egyes gyűlés arról győzött meg, hogy tanító-egyesületeink vajmi keveset, gyakran épen semmit sem tesznek ama czélok megvalósítása érdekében, melyeket alapszabályaikban maguk elé tűznek. Az egyesülés egyenetlenségre, ez pedig tétlenségre, vagy helytelen irányu cselekvésre vezet. Így lesz a czél a szervezetért s a kiviteli módokatokért kockára téve.

Egyesületek alakulnak az egység eszméjének megdöntésére, egyesületek, melyeknek be nem vallott, de világosan látott czélja valamely vallás vagy nemzetiség érdekében (többnyire e kettő együtt) a gyűlölet szítása. A felekezeti egyletek többsége tartozik e kategóriába. De hát ez még nem elég! A milyen buzgalommal szid-

nak, gyanusitanak, gyaláznak bennünket, közös iskolai kartársaikat „ex offo“, épügy áldják egymást is csupa szeretetből. Az első áldás a nyomás, a második a kiskoruság jele. Csalódnék azonban, a ki azt hinné, hogy e jelenségek csak a felekezeti tanító-egyletekben vehető észre. Kisebb-nagyobb mértékben mutatkoznak azok, a mi általános egyesületeinkben is. Nekünk ugyan nem „kell“ a feletkezetbeliek ellen „határozott“ állást fogalnunk; de mert a tényleges viszonyokra nem mindig vagyunk kellő tekintettel, ezt is megtesszük, néha-néha. Egymás áldásában pedig nem igen maradunk felekezeti kollegáink mellett. A mi felekezi kartársainknál a kiskoruság, nálunk sem lehet az érettség jele.

„A társadalom bajai, valamint a test betegségei, nem orvosolhatók a nélkül, hogy azokról nyíltan ne szólnának“, mondja Stuart Mill. Ha igaz az, a mit a nagy nemzetgazda e szavakban mond, akkor bajainkról nyíltan szólni kötelesség. Ezen tudatban mutatok rá egyleti életünk „sajgó sebeire“. A ki a sebeket nem érzi, nem látja, vessen reám követ; törje el fejem felett, mint rosszakaratu denuntians felett, az ítélet pálczáját!

Tanító-egyleti gyűléseinken oly magatartást tanúsítunk, melyből az tűnik ki, hogy nem az alapszabályok által kijelölt dolgok megvalósítása, hanem hiúságunk, beteges ambitionk kielégítése a czél, egyéb minden csak eszköz. Ez az a mit én a kiskoruság jelének nevezek. A feltűnés hőborzatos vágya egyedül az, a mi mai napság bennünket pár órára kihoz nyugodt flegmánkból. Mindenikünk elnök, alelnök, jegyző stb. akar lenni, mindenki „vezérszerepre“ vágyik. Mivel mindenikünknek nem jut, a legjobb akarat mellett sem vezérszerep, mit tehetünk okosabbat, minthogy egymást sárba tiporjuk. Az az intézmény, melynek az volna hivatása, hogy erőnk tudatára ébresztessen bennünket, sok tekintetben gyengeségünk forrása. A „tisztujítás“ után megszűnik minden érdeklődés s egy másik tisztujításig akár bezárhatnók a boltot! A szégyen pirja futja el arczomat, midőn olvasom, hogy 13 tagból álló tanítói körnek van egy elnöke alelnöke, jegyzője könyvtárnoka, pénztárnoka, ellenőr stb; mikor hallom, hogy a kör elnök per „jegyzőm“ tilulálgatja a kör jegyzőjét; midőn látom, hogy

minden 2-ik, 3-ik vármegyében van egy-egy „tanügyi“ lap, akár van reá szükség akár nincs, akár indokolják létét a helyi körülmények, akár nem.

A haladásnak nincs hivebb munkása csekélységemnél. Örömmel kellene tehát annak minden jelenségét, így a lapokat is üdvözölnöm. Nem tehetem. Azokat az apró-cseprő tanügyi lapocskákat, 2—300 „majd megfizetem“ előfizetőivel dicsekszenek, melyeken ott diszelegnek a szerkesztők, társszerkesztők, lapvezérek, főmunkatársak nevei, nem tekinthetem másoknak, mint a haladás fája fattyuhajtásainak; mert eme lapocskák legtöbbször nem a kötelességteljesítés érzetének köszöni létét, hanem a feltűnési vágy beteges lázának. Innen van, hogy ezen lapocskák közül egyik-másik oly gyorsan merül a feledékenység homályába, a mily gyorsan a láz szokott mulni.

A feltűnési viszketeg, a beteges ambíció egyleti munkásságunk sikerének legnagyobb ellenségei. Saját jól felfogott érdekeink parancsolják, hogy ezen ellenségekkel szembe szálljunk. A győzelem biztos lesz, ha a kötelesség érzet és egészséges ambíció fegyvereivel felvértezve szállunk sikra. Akarjon mind-egyik kartársunk első lenni a munkában, utolsó a vezérszerep játszásban. A munka nemes versenyének lélekemelő hatásait nemsokára érezni fogjuk. A ki a munkában az első, az a vezető. A valódi tehetség, az egészséges ambíció nem az érdem nélküli feltűnésben, hanem a munkában, az alkotásban leli örömét: jól tudja, hogy ezután az elismerés el nem marad.

Egyesületi működésünk másik hatalmas békója a magyar eredendő bűne: a pártoskodás. Haladásunk e nyavalyájának megítélésében tévesen járunk el, ha ezt is csak személyes motivumokra vezetjük vissza. Igaz, személyes indokok itt is az uralkodók, de nagyon gyakran az eltérő nézetek is. Még csak elképzelni sem tudjuk, hogy akarhatnak azok jót, kik nem úgy gondolkoznak, mint mi. Vannak pártjaink, pedig nincsenek pártkérdéseink. A cél, mely felé törekednünk kell egy. Egy a törekvés, de 2 iránya van. Az egyik az úgynevezett mérsékelt irány, melynek a lassu, de biztos haladás a jelszava. „Igen, mondják erre a radikálisok, csak hogy midőn valakinek gyorsan kell végeznie munkáját, nem mondjuk neki, hogy „lassan járj, tovább érsz, hanem, hogy „siess.“ Tagadhatlan, hogy a mi munkánk sürgős, mert a nemzet életkérdés ez kultúrájának kérdésével; mikor erről van szó, akkor kötelességünk mindennap annyit tenni, a mennyit emberi erővel csak tehetünk.“ „Épen mert ily nagyfotosságu a reánk bizott munka, nagyon kell vigyáznunk, nehogy valamit helyrehozhatatlanul elrontsunk“ replikázik a konzervatív. Melyik hát az igazi, melyiket kövessük? Nézetem szerint egyiket sem, hanem mind a kettőt. Jelszavunk legyen „óvatosan előre! Sok a teendő, tehát sietnünk kell, mindamellet is óvatosak legyünk, nehogy sokat kockáztassunk. A radikális gondolkodás megóv a tespedéstől, a konzervatív az esetleges botlástól. Mindkettőnek megvan a maga jogosultsága: a hala-

dásnak nélkülözhetetlen kellekei ezek; egyik irány megsemmisítésére, vagy lehetetlenné tétele okvetlenül hanyatlást von maga után. Azért bármely iránynak is legyünk hivei, a másikat úgy tekintsük mint nélkülözhetlent. Akkor elvi harczt folytatunk, látkörünk bővül, felfogásunk tisztul, érzésünk nemesedik és szeretni fogjuk egymást, nem gyűlölni.

Van még egy harmadik irány, jobban mondva, iránytalanság is. Ennek hivei azt tartják, hogy nem azért van miniszter, tanfelügyelő esperes stb., hogy még neki is kelljen az iskolai tanításán kívül törődnie. Ezek vannak legtöbbször, szomorú dolog, hogy így van. A nagy többség annyira megszokta a szolgaság lánczát, hogy nem érzi jól magát, ha azt lábán nem érzi. Nem csoda. Szabadságunk új. A napsugár még mindig sérti szemünket. Ezért van, hogy részint nem tudunk szabadságunkkal okosan élni, részint megvetjük azt. Ebből azonban nem az következik, hogy ismét sötétségre vessenek bennünket; mert különben, mint a sötétség gyermekei nem terjeszthetünk világosságát. Szeressük, becsüljük a szabadságot; tanuljunk meg vele okosan élni, akkor lesz egyleti életünknek sikere. Addig nem!

Ember János.

Egy gyermek betegségről.*)

(Vége.)

A mi pedig az önbecs nevelését illeti, azt hiszem, hogy legjobb, ha nevelését, mint fejlesztést teljesen mellőzzük, s csak gondos ápolására, helyes irányítására, szeretetteljes kormányzására szoritkozunk. S így, valamint a pálma, ha az éghajlat zordsága el nem öli, megél s tenyészik: úgy az önbecs érzelmé is, ha csak következetesen el nem öljük, — a mit pedig most egyetlen egy józan nevelő sem tesz, — tenyészni fog szépen, s gondos ápolásunk mellett szépen gyümölcsözik is a társadalom s haza javára. De fejlesztve igen könnyen túlfeljódhatnak, s ekkor viharhoz lesz hasonló, mely csak talán hoz jóttevő esőt, de bizonyosan romboló szelet s gyújtó villámot.

Igy aztán, ha az önérzelem nevelésében nem positive, hanem negative járunk el; az önbecset pedig csupán ápoljuk s irányítjuk, de nem fejlesztjük, elejét vehetjük a gyermek erkölcsi betegség egyik okának, s vele együtt az erkölcsi romlásnak.

Hogy miként tehetnők azt a másikkal, melyet én elsőül említettem, arra nézve is bátorkodom szerény nézetemet elmondani.

Az ok — mint mondám — abban fekszik, hogy az anyák nincsenek kiképezve az anyaságra. Egész nemzedékek sorsa van az által kockára téve, hogy a gyermek első nevelése, melynek benyomásai pedig legmélyebbre, következményei legmesszebbre hatnak, egészen a véletlenre, a tudatlanság éjjelében tapogatózva munkálkodó kezekre van bízva.

Ennek így nem szabad maradni.

Igy a nevelés soha sem éri el célját, legyen az iskola még oly jó is. Hisz „ha a gyermek otthon más, ellenkező szokások levegőjét szivja, mint az iskolában — mondja Felméry, — lehetetlen erkölcsi csontlágylást nem kapnia, vagy elfásulásba nem esnie.“ Csak a neveléshez értő, magasztos hivatásukra kellően képzet anyák által érhetjük azt el, hogy a családi

*) A Népevelők bpest egyesületében tartott fölvlasás.

nevelés hathatós gyámola legyen az iskolának, hogy család és iskola egymást kölcsönösen kiegészítsék. Az anyai szeretet meleg sugarai fejtik legszebben ki a gyermeki lélek virágait, az anya gyöngéd keze irthatja legsikeresebben ki a köztük fölverődő gyomot is.

A haza, az emberiség legvitálisabb érdeke kívánja tehát, hogy a nőket megtanítsuk a gyermeknevelésre.

E feladatunk megoldásában pedig két irányban kell működésünknek terjedni.

Először is azon nőket kell a nevelésre magtanítanunk, a kik már anyák; másodsor pedig arról kell gondoskodnunk, hogy a jövő nemzedékből lehetőleg egyetlen egy magyar anya se kerüljön ki, ki ne avatott kézzel intézze gyermekei nevelését.

Az első feladat megoldásához csak akkor foghatunk, miután sikerült azon akadályt legyőznünk, melyet a tudatlanság elénk gördít. Ugyanis Sokrates szerint a „Platoni vendégség“-ben „a tudatlanságban főleg az a nagy baj, hogy nem tartván magát szűkölködőnek, meg sem kívánhatja azt, a mi nélkül nem is gondol szűkölködni.“ Be kell tehát előbb a tudatlanságát látatnunk, s megkívántatni vele azt, a mi nélkül szűkölködik.

Czélunkat véleményem szerint elérhetjük, ha

1. a bpesti népnevelők egylete népszerű, nyilvános, ingyenes nevelészeti felolvasásokat rendez, s ilyenek tartására a vidéki egyleteket is buzdítja;

2. okkal móddal oda hat, hogy a főleg nőközönség számára szerkesztett lapok nevelészeti rovatot is nyissanak.

Szaklapokkal nem érünk czélt, mert, mint a tapasztalás mutatja, azokat csupán szakemberek olvassák.

Hogy pedig a jövő nemzedékből egyetlen egy magyar anya se kerüljön ki, ki ne avatott kézzel intézze gyermekei nevelését: szükséges volna a neveléstant minden női felsőbb- vagy középtanodának nevezhető intézetbe, minő a polgári iskola is — bevinnünk.

Tudtommal most csak a felsőbb leányiskolának képezi tantárgyát. Ilyen iskola pedig, ha nem csalódom, széles nagy Magyarországból summa summárum 3 van, a mi nem igen több, mint pokolban egy eperszem. Az óhajtott czél pedig azt kívánja, hogy a neveléstán főbb elveivel, eszméivel mennél több, lehetőleg minden leány megismerkedjék. Ezért módot kellene nyújtanunk minden leánynak, ki az iskolát, — értem az ismétlőt, — a törvény szabta időn át látogatja, hogy ezt tehesse.

Ily nők aztán nemcsak viselnek az anya nevet, hanem meg is felelhetnének neki: felismerhetnék a gyermek lelkében feltűnedező kört s meg is orvosolhatnák, és nem dűlnének kontárkodva abban a kertben, melyben a haza, az emberiség legbecsesebb reménye, gyöngye csemetei növekednek.

Hortobágyi Antal.

EGYESÜLETI ÉLET.

Titkári jelentés

a „Népnevelők Budapesti Egyesülete“ 1883. október 14-iki közgyűlésén.

Tekintetes Közgyűlés!

Alapszabályokban megjelölt titkári kötelességemhez képest, az szerencsém az elmúlt 1882.—83. egyesületi évre vonatkozó ügyekről, beszámoló évi jelentésemet, ezennel tiszteletteljesen előterjeszteni.

A megalakulás 1882. okt. 1-én történt. Elnök lett Falvay Antal, (mult évi alelnök): alelnökké lettek Tanos Imre és Lakits Vendel (egy ízben már mindket-

ten elnökei az egyesületnek); titkár lett: Révész Béla, (mult évi könyvtárnok); jegyzők: Skimina Béla és Mikolik Kálmán; pénztárnok: Senyei Ferencz, (mult évben is ő volt); ellenőr: Kömlödy Mór; könyvtárnok: Révész Lajos; gazda: Dévai Nándor.

Lakits Vendel megválasztott alelnök nem fogadván el a tisztséget, helyébe egy okt. 12-én tartott r. k. közgyűlésen György Aladár választott meg.

A szakosztályok is október 1-én alakultak meg, s változás ezek tisztikarában nem történt.

E mai beszámoló és újraalakuló gyűlésig, tartott az egyesület a lefolyt év alatt: két rendes közgyűlést, egyiket az alakulót októberben, a másikat decemberben, mikor a „Népnevelők Lapja“ szerkesztőjeül Szőke István lemondása után Tanos Imre választott meg. Volt ezeken kívül még három rendkívüli közgyűlés: október, május és június hónapokban; és tizenkét választmányi gyűlés: októberben 3, novemberben 1, decemberben 1, januárban 1, márcziusaan 2, áprilisban 1, májusban 1, júniusban 1 és szeptemberben 1; tehát február, július és augusztus kivételével minden hónapban s átlag az év minden hónapjára csak egy-egy választmányi gyűlés.

A fölvetett tizen hét jegyzőkönyvben, összesen 138 pontba vannak foglalva a tárgyalás alá került ügyek, indítványok s határozatok. (Választmányi: 97, közgyűlési: 41.) A külön elintézését igénylő határozatok száma 63. Ezek közül végleges elintézését nyert 51, függőben van 12, a mint ez, a titkári hiv. naplóból kiviláglik. Maguk az ügyek, melyek az egyesületi központi működésnek tárgyaiul szolgáltak, három csoportban különíthetők el. (A szakosztályok külön adnak számot működésükről.) Az első csoportot alkotják az elvi jelentőségű dolgok; második csoportba az adminisztratív intézkedések jutnak s a harmadik csoportban az egyesület nyilvános szereplésének tényei említhetők.

E szerint rendet tartva:

I. Első sorban az elvi jelentőségű ügyek vázolására fogok kiterjeszkedni. Itt, egészen különálló tizenegy, kisebb nagyobb mértékben fontos ügy tárgyalásáról kell szólnom.

1. Mindjárt az egyesületi év elején, mint az előző évi működés hagyatékát, a népiskolai tanítási idő és anyag leszállításának kérdését vette tárgyalás alá az egyesület és foglalkozott vele öt alkalommal; ugyanis két választmányi gyűlésen, két rendes közgyűlésen és egy főleg e miatt egybehívott rendkívüli közgyűlésen. A bizottsági munkálatokkal s ezeknek az egyesület lapjában való közlésével előkészített tárgyalás lényege és eredménye az, hogy az elemi iskolai túlterheltség bajainak lehető elenyéztetésére, a tanítási idő és anyag megkevesbitése szükségesnek mutatkozván, — a főváros tanügyi hatósága fölkeretett, megfelelő módon intézkedni. A lépés sikere felől eddig hivatalos adatok nem jutottak az elnökség tudomására.

2. A főváros tanügyi hatóságához intézett kérvény, még tárgyalás alatt volt, mikor a tanítószágot tekintélyét sértő hirlapi közlemények miatt, új tárgyalás indult meg s elhatározott, hogy a „Hirlap-írók Egyesületéhez“ fölirat intéztessék oly kérelemmel, kegyeskedjék az egyesület odahatni, hogy a tanítókra vonatkozó fegyelmi hírek csak azután közöltessenek a lapokban, miután a hivatalos vizsgálat kiderítette az igazságot, nehogy az előre kürtölt esetleges álhírek által a szülők és a tanítók között kívánatos jó viszony megzavartassék, a mi szerfölött káros hatással lehet a nevelésre. A bővebben okadatott kérvényt, mely a „Népnevelők Lapja“-ban is közöltetett, küldöttség nyuj-

totta át Jókai Mór urnak, mint a „Hírlapírók Egyesülete“ elnökének, ki szívesen ígérte, hogy a jogos kérelmet támogatni fogja, s ha több eredménye nem lehetne, a tisztességesebb hírlapok remélhető ily irányban is tekintettel fognak lenni a népnevelés kiváló érdekeire. S azóta csakugyan örömmel tapasztalhattuk, hogy eféle ügyek, — ha lett volna is rá alkalom, — nem közöltettek.

3. Abból az alkalomból, hogy az elmúlt 1882. évi december hó 15. napján volt 14. évfordulója egyesületünk megalakulásának, — Lakits Vendel ur levelet intézett az elnökséghez, melyben hivatkozva egy négy év előtti határozatára az egyesületnek, kérdi, hogy fenn kívánja-e tartani a választmány azon régi határozatot, mely szerint az egyesület eddigi működéséről „Évkönyv“ adassék ki? s ha igen, ő a munka megírására örömmel és minden díj nélkül vállalkozik. E tárgyban tehát megállapodásra kellett jutnia a választmánynak, s két ízben is tanácskozáva róla, bár igen fontosnak ismerte el s a legkészségesebb örömmel járult volna a dolog megvalósításához, de egy Évkönyv kiadásával járó költségekre az egyesület pénzügyi viszonyai mellett fődízet ez időszereint nem lévén, a nagybecsű ajánlkozást egyelőre nem fogadhatta el. Hanem határozatilag kimondatott, hogy adandó alkalommal Lakits Vendel ur fölkérendő az egyesület történetének megírására vonatkozó szíves ígéretét beváltani. És erre nézve, talán már a legközelebbi jövőben lehetséges lesz megtenni a szükséges lépéseket. Lényeges indító okul szolgálhat ugyanis az a körülmény, hogy a f. évi december hóban éri el egyesületünk fennállásának 15. évét, tehát a dolognak alkalmosságát kölcsönözne ez a fordulópont. És erre tekintettel, remélhetőleg már előre számításba lehet majd venni a jövő évi költségvetés megállapításánál e célra bizonyos összeget, még ha másban némi megszorítást kellene is tenni; mert a ráfordított áldozatok fejében az egyesület kétségtelenül sokkal értékesebb tanulságokat nyerne eddigi életének föltárt és megvilágított adataiból.

4. Egyenesen az egyesület belső szervezetének ügyét képezi ugyan, de jelentőségénél és lényegénél fogva az elvi megállapodások sorában kell említenem a „Népnevelők Lapja“ szerkesztésének szabályozását. A lemondott szerkesztő helyébe választandó új szerkesztőre nézve ugyanis, választmányi javaslat alapján a december 8-ki közgyűlés, némi irányadásul kötelező pontozatokat alkotott.

S elvben kimondatott, hogy az egyesületi év végével az irattári okmányok alapján „Értesítő Évkönyv“ adassék ki s tagok tájékoztatása s a hasonló célú egyesületekkel érintkezésbe lépés céljából; a mennyiben ezt a „Népn. Lapja“ nem pótolhatja.

5. Békey Imre f. v. kir. tanfelügyelő ur átiratilag fölszólítván az egyesületet: nyilatkozzék, vajjon az 1881. évi orsz. képv. tanitógyűlés miniszterileg jóváhagyott határozatainak életbeléptetése körül, a „Népnevelők Budapesti Egyesülete“ részéről történtek-e intézkedések; erre válaszul egy, január 10-én tartott választmányi ülés kinyilatkoztatta, mely ügyekkel s miképen foglalkozott az egyesület s pontonként részletezve, az elnökség föl is terjesztette a tanfelügyelőséghez e nyilatkozatot, melyből csak néhány tételt emelek most ki. Ugyanis érintve van a történelem s alkotmánytan. meg a női kézimunka tanításának kérdése, melyekre nézve, a főváros tanügyi hatóságához intézett kérvényben, oly véleményt fejezett ki egyesületünk, hogy a népiskolai tulterhelhetőség lehető megszüntetése okáért, ezen tárgyak tanításának tervei és anyaga is czélszerűbb módosítást igényelnek. Továbbá

az Eötvös-alapra vonatkozólag megemlítettett, hogy az Egyesület mint ilyen, rendszeresen bizonyos összeggel járul az alap gyarapításához. Ennek érdekében többször mozgalmakat indít és vezet. A tagok legnagyobb része egyszersmind tagja az Eötvös-alapnak is. Tehát az alap iránti érdeklődés folyton ébren van, annálisinkább, mert eredetileg épen a „Népnevelők Budapesti egyesületéből“ kiindult mozgalom segítette elő az alapnak első létrejövetelét is.

A tanszermuzeumok ügyében, ha ujabban nem tett is lépést az egyesület, nyugodt önérettel hivatkozhatik rá, hogy ezzel is nemcsak hogy foglalkozott; de épen itt pendítették meg először, már 8 évvel ezelőtt az eszmét, sőt saját gyűjteményét odaajándékozván az egyesület, alapját vetette meg a már szép fejlődésben levő országos tanszermuzeumnak.

6. Az egyesület, már két évvel előbb, tárgyalásokat folytatott a váltakozó rendszer ügyében. Egy kérvény fogalmazására nézve is tétettek intézkedések, hogy a főváros hatósága az elemi iskolákban ezen rendszert életbeléptetni kegyeskedjék. De a megbízott, — Lakits Vendel ur, — csak a most lefolyt egyesületi évben terjesztette be munkáját s ennek alapján újlag megindultak a tárgyalások. Négy alkalommal is foglalkozott az ügygel a választmány s Lakits Vendel ur fogalmazványát átalakítani határozta. Bizottság küldetett ki, mely bizonyos tekinteteket figyelembe véve újabb memorandumot s külön kérvényt készítsen. Jelenleg oly stadiumban van a dolog, hogy a végleges megállapodás alapjául, közelebbi választmányi gyűlés elé fogja terjeszteni dolgozatát a bizottság.

7. Rill József egyesületi tiszteleti tag, nyomtatott felhívása alapján, tárgyalás alá került a „Tanító-egyleti közlöny“ ügye, mely szerint a rokon egyesületek hivatalos ügyekről oly módon szerezzenek kölcsönös tájékozódást, hogy mindegyik egyesület, a maga tudnivalóit, hivatalos adatokkal, saját hivatalos egyénei szerkesztésében kinyomatván azokat időnként valamely elterjedt tanügyi lap mellé csatolják, ez képezne egy általános tanítóegyleti közlönyt, mely az illető tanügyi lappal, mint melléklet, ingyen járna minden előfizetnek; — azonkívül saját tagjaik számára külön küldenék meg e hivatalos értesítőket az egyesületek. Hogy e tervre nézve, mily álláspontot foglaljon el a „Népnevelők Budapesti Egyesülete“, javaslatára egy bizottságot küldött ki, a márczius 3-iki választmányi gyűlés. E bizottsági jelentés után azután kimondatott, hogy maga az eszme általában helyes, hogy t. i. minden tanítóegyesület időről-időre de legalább évenként egyszer jelentést tegyen működéséről s e jelentést tagjai számára a tagdíj fejében megküldje. Ha az egyesületek pénzereje megengedi, óhajtható ez időszakos jelentések szétküldése különösen a nyilvános könyvtárak, nagyobb rokon egyesületek s szaklapok számára is. A „Népnevelők Budapesti Egyesületére“ nézve azonban, mivel saját egyesületi közlönye van, a szóban levő időszakos értesítések ügye tárgytalannak tekinthető.

8. Értesülvén az egyesület, hogy a fővárosi községi tanítók fizetési szervezetén az illető hatóság változtatásokat szándékozik eszközölni, a márczius 31-i választmányi ülésen elhatározatott, hogy kérvényt terjeszt az egyesület a t. f. v. tanács elé, melyben főleg a lakásviszonyok vázolásával, a méltányos igények kielégítését, tiszteletteljesen kéri meg. A kérvény elkészült, beterjesztetett s az e tárgyra vonatkozólag nyilvánosságra jutott adatokból következtetve, a lakásbér némi javítása csakugyan várható is.

9. A II. orsz. képv. tanitógyűlésen tárgyalandó tétéleket ajánlani, hivatalból fölszólítottat-

ván az egyesület, ilyen tárgyak kijelölésével 3 választmányi gyűlés és 1 r. kiv. közgyűlés foglalkozott. Az ajánlott pontok száma 8, ezekről hivatalos fölterjesztést küldött az elnökség a főv. kir. tanfelügyelőséghez. S örömmel vehetjük tudomásul, hogy az egyesületünk által ajánlott tételek közül három kitézetett az augusztusi orsz. tanítógyűlés napirendjére, ugyanis: a tanítási anyag megkülönböztetése az osztott és osztatlan népiskolában, továbbá: a magyarországi tanítók árvaházának ügye s az iskolai egészségügy kérdése. Különb. minderről bővebben, a megbízott egyesületi képviselők beszámolója fogja tájékoztatni az egyesületet.

10. Egy szélesebb körű mozgalmat indítani hivatott eszméről kell megemlékezni, mely egyesületünk II. szakosztályából indult ki, s ez: a tanítónők menedékházának ügye. A mozgalom azt célozza, hogy társadalmi eszközökkel, elidősödött vagy magánosan élni kényszerült tanítónők számára egy közös tartózkodási telep létesíttessék, hol nyugalmas otthont találjanak. Azt az állapotot veszi e mozgalom működése alapjául, hogy a különben rideg elhagyatottságnak is kitétt oly tanítónők, nevelőnők, óvónők száma mindig inkább szaporodni fog, kik Magyarországon huzamosabban működve vagy rászorulnak a segílyre, vagy a maguk költségén is szívesen fölkeresnek a maguk köréhez tartozók társaságát, hogy ott bizalmasan, többen együtt éljenek. Az ügy érdekeinek képviselőjére egy bizottság alakult, mely a „Népn. Egyesületen“ kívül ugyan, de ennek tagjai közül 12 tag közremunkálása mellett, a mozgalmat továbbfejleszteni feladatául tűzte. Már több gyűlést tartott a bizottság s a nyilvánosságra bocsájtandó fölszólítás is meg van szerkesztve s bizonyos szabályzatokra nézve is történt megállapodás, csak most még a terv életrevalóságának próbája van hátra, hogy meg tud-e felelni a tényleges szükségleteknek; össze lehet-e majd egyeztetni a társadalmi viszonyok természetével stb.

11. Végül e csoportból hátra van, az egyesületi év legutoljára tárgyalt s bár elfogadott, de még függőben levő ügyről: a tanulók testi ápolása kérdéséről szólnom. Erre nézve az egyesület megállapodott, hogy működésében ezentúl kiváló súlyt fektet a főváros népiskoláiban tanuló növendékek egészségi, anyagi s erkölcsi állapotának az iskola falain belül s azon kívül eszközölhető támogatására s emelésére. E végből megbizta a paed. s társadalmi szakosztályokat, hogy e kérdésekkel összefüggő reformeszméknek az egyesület körében fejtegetésére szakértő kets ügybarátokat hívjanak fel s az ily fejtegetések kapcsában hozott reformjavaslatokat további intézkedés végett, ha szükséges memorandum alakjában kidolgozva, az egyesület választmányához terjesszék be. Ezzel kapcsolatban elhatározott, hogy egyesületünk által egy körlevélben a budapesti gyermekruházó egyesületek fölszólíttassanak, hogy hatáskörükbe a szünidei gyermetelepeket is fölvegyék. A körlevél készen van, már az egyesületi közgyűlés is elfogadta; de a szétküldéssel meg kellett várni az alkalmas időt, mikor az illető egyesületek működése folyamatban van, nevezetesen a téli hónapokat s az új tisztviselőségnek lesz már föladata a dolgot végezni.

II. Az egyesületi élet nyilvánulása, az adminisztratív belső ügyek elintézésénél, nem marad el változatosság tekintetében, az eddig vázolt dolgok csoportjától. Itt azonban, csak a tények fölsorolására fogok szorítkozni s főleg azért, hogy a jövőbeli ügyvezetésnél ez adatok tájékoztatásul szolgáljanak. Nevezetesen az e csoportba foglalható ügyek nagyobb része, az alapszabályok körén belül bizonyos újabb szervezkedési eljá-

rásnak képezi alapját, mikre természetesen tekintettel kell lenni ezután is, nehogy ismétlődjen az a vád és panasz, hogy meg van a határozat, de annyi mintha nem volna, mert nyoma veszett, nem lehet rátalálni. Az egyesületi működés sikerességének egyik elengedhetetlen föltétele: a határozatok tiszteletben tartása s a formailag is lehetőségig kifogástalan ügykezelés. Ezen fölfogást érvényesíteni, fötörekvése volt, az elmúlt egyesületi évben is a tisztikarnak; de bizony jó részt új nyomokon tapogatózva, többrendbeli bizalmatlankodással találkozva s csaknem egészen magára hagyatva, megeleghedhetett azzal, ha a jövő számára oly alapokat létesíthetett, melyek a rendes kerékvágásban való öntudatos továbbhaladást nem hogy nem akadályozzák többé; de már kétségtelenül lehetővé is fogják tenni. Mert ugyanis az egész évi tárgyalások mindennemű iratai, jegyzőkönyvei rendezve vannak s ezekről oly rendszeres irattári névjegyzék és titkári napló van fölvéve, mely bármire nézve, a mi ez időből származik, biztos tájékoztatást nyújthat. Tehát a most felsorolandó ügyekre nézve is, szükség esetén az illető tisztviselőség meg fogja találni a részletesebb adatokat, ezen említett kalauz mellett s így itt, nincs miért untatnom a Tekintetes Közgyűlést a bővebb előadással.

A miket kiemelni mégis szükségesnek látok, ezek a következők:

1. Az egyesületi leltár újlag elkészítettvén, a régiekkel együtt mellékelve van azon gyűlés jegyzőkönyvéhez, mely tudomásul vette a vagyoni állapotot feltüntető adatokat. Ezzel kapcsolatban említhető, hogy az egyesületi gazda fölhalalmaztatott, a hiányos folyóiratokat elárusítani.

2. A taggyűjtő iver kezelése és a kedvezmények kibővítése a II. szakosztály ügykörébe tételét át.

3. Az egyesület tiszteleti tagjai számára a diszokmányok pótlólag beszereztevé s kiállítatni határozatván, arra nézve is megállapodás jött létre, hogy a tiszt. tagok a választmányi gyűlésekre meghívassanak s ott tanácskozási és szavazási jogokat is gyakorolhatnak.

4. A tagsági díjjal hátralékosok közül azok, kik többszöri felszólításra sem tesznek eleget becsületbeli kötelezettségüknek, a közgyűlés előtt a választmány által a tagsági jogoktól való felfüggesztésre esetleg teljes törésre ajánltatni határozottak.

5. A közuti vaspályatársaságtól nyert kedvezményeket, melyek egyidőre megvonattak, és folyamodásunkra adattak ismét meg, — bizonyos föltételek mellett élvezheti csak az egyesület. Az erre vonatkozó irat, mint jknyvi melléklet található föl az irattárban.

6. Az egyesület egyik alapító tagja, ki mert fizetésre nem szőlította fel senki, régiebb idők óta elmulasztotta vállalt kötelezettségének eleget tenni; az elnökség utána járása következtében, az elmúlt egyesületi év alatt megkezdette tartozása törlesztését.

7. A könyvtár teljesen rendeztevé, a címjegyzék, a szabályzatokkal együtt kinyomtatott.

8. A „Csángó Egyesület“ alapjára egyesületünk kebelében gyűjtés megindítása határozott.

9. Az egyesület közlönyének expediálása az utolsó oldal hirdetései fejében Neumayer nyomdászra bizatni határozott, mire nézve a föltételek megszabásával szerződés állítandó ki.

10. Az egyesületbe ujonnan belépő tagok számára, a mennyiben nem volnának alapszabályok, elhatározott újakat nyomtatni.

III. Az utolsó csoportra hagyott ügyeket, melyek ugyanis az egyesületnek, mint ilyeneknek, a nyilvánosság előtti szereplését tüntetik föl, csak igen röviden említem meg.

1. A II. szakosztálynak közgyűlésileg is megerősített elhatározása folytán, az év alatt rendezett mulatságok tisztajövedelmének 75%-a, — összesen 100 frt azaz száz forint, mint a „Népnevelők Budapesti Egyesületének“ adománya a Magyarországi Tanítók Árvaháza alapjára adatott át, Tóth József tanfelügyelő urhoz, min az alapgyűjtő egyesület elnökéhez intézett adományilevel kíséretében.

2. Ünneplés alkalmakkor, nevezetesen jubileumokon és temetéseken, mikor az egyesület érdekelve volt, mindig képviseltette magát.

Végül a szakosztályok külön működését is megemlítve, az adatok vázlatos felsorolása helyett csak utalok az illető elnöki jelentésekre.

Az eddigiekben előadottak tehát, legalább nagy vonásokban föltüntetik, mit végzett egyesületünk az elmúlt év alatt. Nem szándékom elmélkedésbe bocsátkozni, hogy a vázolt működéssel betöltötte-e hivatását a Népnevelők Budapesti Egyesülete; mindazonáltal kötelességemnek tekintem, mintegy a jelentés lényegének összefoglalásaképpen, rámutatni a következőkre:

A Népnevelők Budapesti Egyesülete múlt évi működésében, nemcsak mindazon eszméknek jutott szerep, melyeket az idők áramlata elősodort, hanem találhatók itt oly ügyek is, még pedig kétségtelenül nagy jelentőségűek, melyeknek ébresztő és fejlesztő meleg ágya épen a mi egyesületünk, s melyeknek életrekkéssé nevelése által, hivatva van az egyesület, nagy szolgálatokat tenni hazai népoktatásügyünknek.

És a belső élet jelenségei is, egyes megállapodásokban s következetes intézkedésekben igazolják, hogy a rendszeresség felé törekvés s öntudatosan végzett munkálkodás érvényesült mindenben.

Hogy az intézkedéseknek messzekiható eredménye talán nem lesz, ez semmi esetre sem a tisztviseléség jóindulatán múlt. Lehet, hogy társadalmi viszonyokban van az oka; s lehet, hogy gyarlóságunk az oka. És ez esetben csak sajnálkozhatunk rajta, hogy egyesületünknek némely tagjai, a kik hivatottaknak nyilvánítják magukat, bíráló észrevételeikkel bonczolgatni az egyesületi működés tényeit a kik tehát bizonyára képesek volnának a helyes utakat-módokat és eszközöket előzetesen is megjelölni egyes intézkedések alkalmával; épen ezek a jóakarói egyesületünknek, nem jöttek minket utbaigazító tanácsaikkal s néha-néha talán valamely több erőt s belátást igénylő munka elvállalásával is segíteni. Ez bizonyára sajnálatos körülmény. De hát most utólagosan nagy hangon panaszkodni miatta, épen azok részéről, kik a hibáztathatónak mondott ügyvezetést távolról, némán s összetett kézzel nézték, igen kétes értékű valami. Nagyon böles igazság rejlik ugyanis Pestalozzinak abban a mondásában, hogy: a maga s minél tisztább a tűz, annál kevesebb a füst.

Midőn ezek után jelentésemet befejezem, a jó ügynek melyet fontos tisztségemben az igen tisztelt egyesület bizalma folytán egy teljes évig szolgálni igénytelen erőmhöz képest, szerencsém volt, csak azt kívánom, hogy az ujonnan választott tisztviseléség ne több jóindulattal, ne több buzgósággal mint az eddigi; de több oldalú támogatást, bizalmat s méltányoló elismerést élvezve, több örömmel s több szerencsével segíthesse nagyhivatásu egyesületünket, a tőle méltán várt eredmények kivívására.

Magamat a Tekintetes Közgyűlés jóindulatába ajánlva, tiszteletteljesen kérem e jelentésem tudomásul vételét s ezzel, a tisztségemtől való kegyes fölmentést is.

Budapest, 1883. október hó 14-én.

Révész Béla.

A Népnevelők budapesti egyesülete f. hó 14-én az egyesület helyiségében a tagok élénk részvételével tartá tisztújító közgyűlését, Falvay Antal elnöklete alatt. Az elnöki megnyitóbeszédet és a lapunk más helyén egész terjedelemben közölt titkári jelentést a közgyűlés általános helyesléssel fogadta. A szakosztályok, pénztárnok és könyvtárnok jelentéseinek meghallgatása után a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a lelépő tisztikarnak és Kurcz Samu pénztárvizsgálóbizottsági elnök indítványára Senyei Ferencz egyes. pénztárnoknak a felmentvényt egyhangulag megszavazta. A közgyűlésen szóba került az utóbbi időben kísértgető famosus „több fővárosi tanító“-féle mozgalom is, melynek sugalmazója azonban jobbnak látta a színlalak mögött várni meg „szókimondó emberének“ kísérlését. A tisztai jelentések mindegyike sajnálkozva emlékezett meg ezen agitációról, de erélyes szavakban és nemes indignációval utasítá azt vissza különösen Minke Béla és Schmid Gyula. A közgyűlés 2—3 ember kivételével elítélte és helyteleníté az illetők által emelt és a nyilvánosság elé bocsájtott vádakat, melyeknek különben legmeggyőzőbb czáfolatát képezték a tisztikar évi jelentései. Reméljük, egyesületi életünk jövőre nem képezendi tárgyát az ilyféle regenerálási kísérleteknek és hisszük, hogy az egyesület tagjai a szabadelvű tanügy szolgálatában ezen től is mindig meg fogják különböztetni az ügynek valódi érdekeit egyesek alárendelt személyi törekvéseitől. Üdvözöljük az ujonnan választott tisztikart, mely egy-két új „aquiziciót“ leszámítva, kivétel nélkül a régi, tapasztalt és ügybuzgó tagokból lett megalakítva.

A választás eredménye: Elnök: Falvay Antal. Alelnökök: György Aladár, Wehner Gyula. Titkár: Braun Jónás. Jegyzők: Rózsa György, Ember János. Pénztárnok: Senyei Ferencz. Ellenőr: Horváth Sándor. Könyvtárnok: Szkimina Béla. Háznagy: Dévay Nándor.

Szakosztályok: Paedagogia. Elnök: Sretvizer Lajos. Alelnök: Kurcz Samu. Jegyzők: Péderi Gyula, Budinszki Károly. Társadalmi. Elnök: Bánó József. Melháné Száák Luiza. Jegyzők: Minke Béla, Waldbauer József. Választmányi rendes tagok: Lederer Abris, Ledényi Ferencz, Lakits Vendel, Sántha Lajos, Tanos Imre, Kálnay Nándor, Gergely Jakab, Szóke István, Schmidt Albin, Vajdaffy Gusztáv, Haselmayer P., Schmid Gyula, Nagy Lajos, Révész Béla, Kömlödy Mór, Ekker Antal, Jeny József, Kaszt Kálmán, Hajnal Adolf, Szilágyi József. Póttagok: Nemeckai Irma, Veber Mariska, Molnár Katicza, Schliesz I. Weinberger Alajos.

A Budapesti tanítótestület f. h. 14-én rendkívüli közgyűlést tartott Kazinczy-utcai helyiségében. Jeny József elnök 9 órakor megnyitván az ülést, jelenti, hogy 20 tag kívánatára hívta egybe a közgyűlést, melynek tárgya a f. v. tanszemélyzet fizetési szervezete tárgyában szükséges teendők megállapítása. Ő levén a tanítótestületnek képviselője a f. v. közoktatási bizottságban, jelentést szándékozik tenni ott kifejtett működéséről, felkéri Trajtler Károly alelnököt az elnöki szék elfoglalására és ismerteti a közoktatási tanács elemi bizottságának, valamint a plenumnak a fizetési szervezetre vonatkozó javaslatait, nemkülönbön a f. v. tanácsnak erre vonatkozó javaslatát.

Többek hozzászólása után a közgyűlés elhatározza felterjesztést intézni a f. v. törvényhatóság bizottságához az iránt, hogy a lakberek a közoktatási bizottság javaslatainak értelmében állapittassanak meg, mely szerint minden fizetési fokozatnál 50—50 frttal emeltetnek az. (Megjegyezzük itt, hogy a közoktatási bizottság javaslataiban sajtóhiba folytán tévesen 150 frttal van a II.

foku lakbér feltüntetve; a közokt. bizottság azt 200 frttal javasolta megállapítani.

A közgyűlés egyúttal bizottságot választott, melynek feladata a fizetési szervezés minden mozzanatát figyelemmel kíséreni, a szükséges teendőket előkészíteni és alkalmas időben azok megvalósítását megkísérteni. Ezen bizottság tagjai: Jeny J., Trajtler K., Somlyay J., Zsengery S. és Glatz Gy.

IRODALOM.

Iskolai értesítők.

A Budapest főváros III. kerületi nyilvános községi polgári fiúiskola tizenegyedik értesítője. Szerkeszté: Weiczenfeld Lipót, igazgató. Az iskola 4 osztályu, melynek beírt 133 növendéke 10 tanár által taníttatott. A füzet végén értesítés adatik a szülőknek a tandíj nagysága, az az alól való felmentetés kellekei, a polgári iskolából közép iskolába való átléphetés stb. hasznos dolgokról.

40. A nagy-körösi községi felsőbb leányiskola értesítője az 188¹/₂ és 188²/₃-ik tanévekről. Szerkeszté; Szurmó Ambrus igazgató. Az iskola 2 osztályu s az 188¹/₂-ik tanévben volt 25, az 188²/₃-ikban 40 növendéke. Az előmenetel az utóbbi tanév alatt nem elégti ki az igazgatóságot, különösen az 1. osztálynál nem, melyben kitünő jeles egyszem; jó 10, elégséges 5, elégtelen 9 növendék volt. A tantestület 6 tagból állott. A tanszertár s az ifjusági könyvtár részint adományok, részint vásárlások után szépen szaporodott.

41. A kisvárdai állami népiskola értesítője az 188²/₃-ik tanévről. Szerkesztette: Beke Márton, ig. t. E 6 osztályu népiskolának első osztályai külön, a második a karmadikkal egy s a negyedik, ötödik s hatodik osztályok is egy tanteremben voltak elhelyezve. A növendékek (fiuk és leányok) összes létszáma 372 volt, kik 8 tanító által taníttatnak. Tanterv a miniszteri volt s a házi-iparból a szalmafonás vétetett fel. Az iskolai takarékpénztárban 54 tanuló 159 frt 89 krt gyűjtött.

42. Az iglói ág. hitv. ev. népiskola és polgári leányiskola értesítője az 188²/₃-ik tanévről. Közli: Bömmisch Ede, e. i. ig. Az iskola 9 osztályra van felosztva, melynek 7-ik osztályától kezdve polgári iskolai tantárgyak taníttatnak. A tantestület 8 tagból áll s előadási nyelve német. Beírtott: 106 fiu és 188 leánynövendék. A tanszermuzeum és könyvtár igen szép állapotban van.

43. A b. gyarmati izraelita elemi népiskola értesítője az 188²/₃-ik iskolai évről Közli: Brett Mór, igazgató. Ez iskola programja örövendetes tanuságot tesz a tantestület hazafiasságáról, mely minden rendelkezésére álló eszközökkel terjeszté a magyar nyelvet s az összes tantárgyakat, kivéve a biblia fordítást — e nyelven adta első. Az iskola 4 osztályu, melyben 279 fiu és 141 leány taníttatott 7 tanító által. Az iskolai könyvtár 90 kötetből áll. A takarékpénztárban — mely iránt a szülők folyton nagyobb érdeklődést tanusítanak — 125 frt. 52 kr. takarított.

44. A brassói magyar királyi állami elemi, polgári és ipariskolák értesítője az 188²/₃-ik tanévről. Kiadta: Orbán Ferencz, igazgató. Bevezető közleményül Mally Nándor polgári iskolai tanárnak. „A szemléleti oktatásról“ című s igen alapos munkája foglal helyet, melyre csak az az egy kifogásunk, hogy nem egészen tartjuk az értesítő közléjára megfelelőnek ily, csak szakembereket érdeklő s azoknak szánt dolog tárgyalását. Szerintünk helyesebb

lett volna e helyett a gyermekek szülőinek adni utmutatást gyermekük helyes nevelésére nézve, mert erre — legalább azok egy része — nagyon is rászorul. A lefolyt iskolaévben előfordult mozzanatokból megemlítendő: a felső leányiskolának 4 osztályu polgári iskolává való átalakítása, műipar irányu polgári fiú iskolának 2-ik, s az ipariskola 3-ik osztályának beállítása. Iskolai ünnepélyek tartattak Deák Ferencz és br. Eötvös József emlékezetére. Az iskolai takarékpénztár ugy az elemi, mint a többi iskolában kezelte. 175 növendék takarított 283 frt 80 krt. A szegény tanulók is segélyeztettek tandíjelengedések, téli ruha, tankönyv s más jótékonyaságok által. Az elemi iskoláknak volt 230 fiu és 245 leány; polgári fiú iskolának 38, a leányiskolának 62, az iparosiskolának 120 növendéke. A tanítói és ifjusági könyvtár gyarapodóban.

VEGYESEK.

— A „Népnevelők budapesti egyesülete“ nek választmánya f. h. 25-én d. u. 5 órakor az egyesületi helyiségben ülést tart, melyre minden választmányi tag és az egyesület tiszteltbeli tagjai meghívotnak.

— Lapunk szerkesztője nevében Komjáthy Béla országgyűlési képviselő sajtóért indított a „M. P. Szemle“ ellen.

— Sajtóhiba. Lapunk 41. számában a vezércikk második hasábján hibásan szedetett „bátor“ helyett „bitor“ mit ezennel helyreigazitunk.

— A budapesti tanítók segélyegyesületének igazgatótanácsa f. hó 11-én tartott ülésében 7 folyamodonak 1000 frt kölcsönt szavazott meg.

— Csongrádmegye tanfelügyelője: Vadász Manó rövid betegeskedés után meghalt Szegeden f. h. 8-án. A tanfelügyelői ügyek ideiglenes vezetésével a vallás- és közoktatási miniszter Trogmayer Károly min. fogalmazót bízta meg.

— A magyarországi tanítók árva házának gyűjtőbizottsága f. h. 14-én a budavári tanítóképezde helyiségeiben ülést tartott Tóth József tanfelügyelő elnöklété alatt. Elhatároztatott, hogy a törvényhatóságok felkérésenek a nemes czélú intézményt adományaikkal és gyűjtésekkel támogatni. Egy-egy árva-alap 2000 frtban állapíttatott meg. Kik ily alapot gyűjtenek, vagy adományoznak, ajánlási joggal fognak birni. Gyűjtőivek a vidéki tanítóegyesületekhez és ezek útján a tanítókhöz fognak küldetni. Az alap eddig már meghaladja a 10,000 frtot.

— Török Pál, dunamelléki reformatus püspök halt meg f. h. 8-án Budapesten. A boldogult mint tanügyi férfit is örök emléket alkotott magának a pesti ref. theologiai akadémia és főgymnasium teremtése által, mely intézeteket ugyszólván kizárólag ő hozta létre.

— Költői önérzet. Diettrich Konrad Nürnbergben újabb költeményeit következő előszó mellett adta ki: Hogy teljesen el ne némuljak, egy év után ismét derekasan pengetni kezdém lantomat, megjegyezve, hogy jelen művel nemcsak életemnek, hanem teremtesemnek is második szaka kezdődik. Most, midőn a szellemi magasság tetőpontja felé haladok, lelje utját ezen művem is az irodalmi világban. Mint hívő keresztény biztosíthatok mindenkit, hogy kevés oly városa van a Német birodalomnak, hol műveim találhatók nem volnának. Most is hirdetem könyvemet valamennyi német szerkesztőség által, megjegyezve, hogy halálom után 30 évig egy betűt sem lesz szabad műveimből utánnyomatni, kivéve, ha az illető kiadó a megfelelő összeget a költő családjának megfizeti. Hogy vajjon lesz-e kedvem, jövőben is tovább működni, még nem mondhatom. Sokat küzdöttem és pedig nem magamért, hanem az emberiség javáért. „Harcz az arenában“ című művem egy juniusi éjen létesült és pedig este 10 órától hajnali 2 óráig. Freiligrath óta senki sem volt még ily fajta író! Akár csak a „P. Sz.“ szerkesztői üzeneteit, vagy szeptemberi füzetét olvasná az ember, a hol t. i. az érdemdús szerkesztő azt ujságolja, hogy az orsz. tanítógyűlés alkalmával tisztelői nagy serege reggeltől esti 10 óráig járt hozzá andienziára ugy, hogy szegénynek még ideje sem maradt ebédét nyugodtan elkölthetni.

KIADÓ-LAPTULAJDONOS:

A „NÉPNEVELŐK BUDAPESTI EGYESÜLETE“.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

TANOSIMRE.

Papir-, író-, rajz- és festőszerek

Következő külön árjegyzékek bármelyikét, u. m.:

- A. Író-, levelezési- és irodai szükségletek.
- B. Rajz- és vízfestészeti szerek. Építészeti, építői és műszaki kellekék.
- C. Iskolai-, író-, rajz- és vízfestő-szerek. Különfélék gyermekek számára.
- D. Olajfestékek és olajfestő-szerek
- E. Farsangi és béli czikkek.
- G. Szabadalm. Phönix sokszorosító-lapok utastása és árjegyzéke, 20 különféle eljárás.
- H. Szabadalm. Phönix sokszorosító-lapok utastása és árjegyzéke. Rendes Anilin-eljárás.
- I. 500 különféle szükségleti, divat- és Fantasie-levelepapír árjegyzéke.

kivánatra ingyen és bérmentve küldi

Levélbeli megrendelések utánvéttel

gyorsan és szilárdan eszközöltetnek.

Seefehlner J. L. BUDAPESTEN
es. és kir. udv. szállító IV., váczi-utca 9. sz.

WETERANY IRMA

utóda

PAPP JÓZA

divatárusnő,

Budapest, IV. ker., kis Korona-utca 1. sz.

(Mocsonyi-féle ház) 1. ajtó.

Ajánlja nagy választékát mindennemű fényes és legdivatosb
hölgy-kalapok, fejkötők és hajdiszkeknek.

Mindenféle

divatszerüstítési és tisztítási tárgyak
a legolcsóbban elvállaltatnak.

Gyász-megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek

Vidéki megrendelések olcsón — részletfizetésre is — és pontosan teljesítetnek.

A „NÉPNEVELŐK LAPJA“

kiadóhivatala

ajánlja diszes kiállított, 1884-ik évre szóló

Irodai fali-naptárt.

Darabja 20 kr.

NEUMAYER EDE

ajánlja a

középiskolai tanár és népiskolai tanító urak

becses figyelmébe

könyvnyomdáját

mely a

legtetszetősebb betűkkel

és a

legczélszerűbb nyomdai szerelvényekkel levén ellátva

képesítve van mindennemű

nyomdászati munkát

a legizlésebben előállítani.

Az árakat a legjutányosabban számítja és t. megrendelőit gyorsan és kifogástalanul elégíti ki.

Üzleti helyiség:

Budapest, Ó-utca 2. szám,

(Ipar-udvar.)